

'Laagste prijs mag niet belangrijkste criterium zijn'

ACV bouw - industrie & energie (ACVBIE) wil dat bouwprojecten duurzamer en ethischer worden. Bij grote aanbestedingen moet maatschappelijk verantwoord ondernemen een belangrijker criterium worden in de gunningsprocedure.

TEKST **WIM TROCH**

ACV bouw - industrie & energie wil meer aandacht voor sociaal en duurzaam bouwen. 'In de bouwsector worden we al meer dan tien jaar geconfronteerd met sociale dumping', licht Iwein Beirens van de studiedienst van ACVBIE toe. 'De prijzen zitten in een *race to the bottom*. Werknemers worden vanuit het buitenland naar hier gehaald om zo via lagere lonen of via het opbouwen van minder sociale bescherming de kostprijs te drukken. Dat gebeurt op legale en illegale manieren. Bij die laatste vorm is er vaak sprake van echte uitbuiting. We willen een antwoord bieden, en meewerken aan een correcte markt.'

Om dat te bereiken, liggen kansen in de gunningscriteria. Dat is de lijst voorwaarden die de opdrachtgever opstelt en als basis gebruikt om de keuze voor een aannemer te bepalen. 'Voor overheidsaanbestedingen zijn er al criteria', zegt Beirens. 'Toch is vaak de laagste prijs een dominant criterium. Nochtans zijn overheidsopdrachten een kans om te investeren in de samenleving. Bij het relanceplan dat ons land indiende bij Europa moeten we andere criteria – zoals duurzaamheid en sociale aspecten – sterker laten doorwegen. Ook bij private aanbestedingen.'

'Meer dan drie miljard euro relancemiddelen gaan naar de bouw. Dat is een unieke kans voor de sector om de propere motor van de economie te worden', zegt Patrick Vandenberghe, voorzitter van ACVBIE.

Er werden al stappen in de goede richting gezet. 'Ecologische criteria worden steeds vaker opgenomen in aanbestedingen, en er bestaan al diverse instrumenten om hiermee aan de slag te gaan. Van de CO₂-prestatieladder en het TruStoneproject (een label voor natuursteen, red.) tot een instrument tot naleving van de mensenrechten. Het blijft echter nog een zoektocht, en het mag ambitieuzer.'

'Een goed voorbeeld is de Oosterweelwerf. Dat is momenteel de grootste werf van het land. Lantis, de bouwheer, neemt daar zijn verantwoordelijkheid. Er is aandacht voor werkplekklere (waarbij werkzoekenden al doende een beroep leren, red.), en er wordt gewerkt met het check-in-check-outprincipe. Een check-in is verplicht voor alle bouwvakkers op de werf. Zo weet je wie op de werf aanwezig is, wat bijvoorbeeld bij een groot ongeluk nuttig kan zijn. Toch sluit dat systeem misbruik niet uit. Daarom willen we ook de check-out verplichten, zodat sociale fraude niet onopgemerkt blijft en actief wordt tegengegaan.'

'Op de Oosterweelwerf is onder andere ook nog voorzien in sociaal overleg met de verschillende betrokkenen, het verplicht opstellen van een actieplan tegen sociale fraude door de hoofdaannemers, kwaliteitsbewaking op de huisvesting voor buitenlandse arbeidskrachten en een strikte opvolging van de (onder)aanneming. Te vaak zien we immers een lange keten van onderaannemers, zodat de verantwoordelijkheid over werkomstandigheden, maar ook over de herkomst van bepaalde materialen te makkelijk kan worden afgeschoven.'

Het actieplan van ACVBIE is een mooi begin. Maar om te vermijden dat de ambities dode letter blijven, zijn verdere stappen nodig. 'Voor al dat geld naar de bouwsector willen we overleg over vorming, veiligheid, strijd tegen sociale dumping en meer respect voor de bouwvakkers', zegt Vandenberghe. 'Onze voorkeur is dat dit via het sociaal overleg, met de werkgevers dus, verder wordt besproken. We hebben sectoroverleg aangevraagd. Als we in onderling overleg tot een akkoord kunnen komen, is dat vaak een garantie dat het een goed akkoord is. Het moet een gezamenlijk verhaal worden. Want ook werkgevers hebben baat bij een goede instroom in de sector, waar werkplekklere een belangrijke rol in speelt. En sociaal-ethische criteria staan niet in de weg van een eerlijke, concurrentiële prijs', aldus Beirens. ■